

Leida Vädi.

ALALAOLK

EESTI TÛTARLASTE GÛMM:KIRJANDUS-
TEADUSLIKU RINGI AJAKIRI.

N° 1.

TARTUS, DETS. 1922.

K. P. BÛROO „VELOX”.

Haarak.

Eesti tütarlaste gümni: Kirjandus-
-teadusliku ringi
ajakiri.

1.

Väljaandja: E. P. G. kirjandus-teaduslik ring.

Toimetaja: ajakirja toimkond.

1A

40327

Sisu:

Toimikonnalt.

D. Siimesoan.

S. P.

Naige

D. Siimesoan.

Elli Jaska

Selma Perro

L. K.

S. P.

Noorte arenemiskäigust.

Jaska

Ara

Mälestuskilblin

Sonimine

Kui langens vihma raudsil
teril alla.

Minimene ja Ydee

Mesikoon sümbolina

Katked Nietzsche auto-
biografiast, - tõlge.

E. P. J. Kirjandus-teadusliku
ringi ajalugu.

2/182179

Spinnkonnalt.

Inimesis on eneseavaldamistung, tahe mõtteid, tundeid, läbielamisi teistele avaldada, edasi anda. Eriti on tarvidus ennast avaldada, enda arenevat hinge ja kordkorralt kasvavat tunnete hulka, teadmisi ja mõistete kogu teistega jagada noorelt. Tihti valdab noori vaimustus, tunnete ülihoonulik vool, ning energia, mida võiks avaldamata võimatu endis kanda.

Üks võimalus eneseavaldamiseks, üksteisest osasaamiseks on õpilasil õpilaste ajakirjade kaudu.

E. P. G. Kirjandus- teaduslik ring otsustas käesoleval õppeaastal ajakirja välja anda. Algses oli kavatsus ajakirja võimalikult rohkenumbrilisena ilmutada. Ent pea leiti, et rohkeid töid ajakirjale kergesti ei siigi, et ajakirja saagedane ilmumine mitte loomulik, vaid sunnit nähtus oleks. Nii ilmub "Haarak" rohaste tööde tarviliku hulga koos olles, hoolimata korrapärasuist, võibolla pikkest vaheajagist numbrite vahel. Pole seegi tähtis, kas ilmub käesoleval poolaastal üks number või rohkem. Ei jagata ajakirja ka osadens: et oleks.

midagi teadustikku, mõni üleskutse artiklil, ilu-
kirjandus ja kroonika olemas. Ei tchka kellelegi ko-
huseks midagi teatud kirjutada.

Ent kirjutagem, avaldagem, üksteisele omi mõt-
teid, arusaamisi, teadmisi!

Loogem esile ilu ja kõrgid mõtteid, ärge var-
jarem valusaid, raskeid ning halbugi.

Paljastagem omi tõdedest arusaamisi, samuti
omi otsimisi, kahtlemisi!

Näidagem, et meie, osa omaaja noorsoost, pole
veel mõttevased, aatlagedad, energiatud!

Noorte arenemiskäigust.

D. Simessoon.

Säbi otsimiste, kahtluste, äparduste, pettumuste viib
noorte tee leidmiseni, õige aratundmiseni, arusaamise-
ni. Oli aeg, kus meil ei olnud raske vahet teha
hää ja kurja vahel, see käis instinkte kaudu; tead-
matult valisime hää. Siis kaotasime selle jumaliku
lahutus-voime ja tundisime end hädaohus. Samal
ajal tulid küsimused, mis on hää, mis halb? Sääl

voisime nomistada, kui meile appi ei tulnud ehk kui
meie mõistus ja arusaamine õigel ajal päralt ei jõud-
nud.

Kaardasime tõe ja häädust nuskilt kaugelt otsima.
See, mis seni alati meie juures oli olnud, tundus liig
väiksena, et otsitav olla. Ent ometi oli ja on ta igal-
pool, ligikal ja kaugel. Seda saime pärastpoole aru.

Kas ei olnud see tee ilus kuni äratundmiseni, et mee-
gi pole absoluutselt häa ega halb. See ei tähenda
midagi, et äärmusest äärmusse kukkusime ja mõn-
da aega ~~võiks~~ reskveel kõndisime, et alguses olid mil
kõik inimesed hääd, siis kõik halvad, peale nende,
kes meiega liidusid, siis mõned halvad, mõned hääd.
Kus me lõpuks igale voisime julgelt silma vaadata
taades nad on inimesed, see tähendab, neis on hääd ja
halba, ühes enam, teises vähem. Võime iga juure as-
tuda selle häa nimel, mis timas ja mis meis ning
mitte karta, et meie häa asemel võime omada ehk
anda halba.

Mäletagem päeva, mil esimest korda igavust tund-
sime, mil ühes astusime rahutumma ajajärku.

Mäletagem päeva, mil esimest korda tuli ihal-
dus õnnekuse järgi, kus me lõepoolest astusime üle

lapselõbe õnne piirist. Siis küsisime esimest kor-
da, mis on õnn ja väbisime teist korda hädas.
Kujutasime õnne absoluutsena ette ning olime õn-
netud, kui samast olemas ei olnud. Kuid ei teadnud,
et absoluutselt õnne ei või ega tohigi olla, et nad on
vaid rõõm, töö ja valu. Onnelikud on need meist,
kel seda ise leida lasti, kellele taiskasvanud mitte
ette ei tükkinud, enneaegu nõnsuga tarkustega, mi-
da nad võib olla ka ise ei olnud leidnud, vaid lu-
gend või kuulnud. Ning teie taiskasvanudjätke mei-
le see leidmise rõõm. Ainult valvane meie üle ning
aidake meid siis, kui meil tõesti häda on. Laske
meil ise aegamööda igapäisist elu nähtusist võtta
välja maailma- ja eluseadusi, sest ainult siis võime,
avades suuri raamatuid, leida ^{neis} midagi omast, meeli-
tavat.

Kord tundisime, et meie alus seisab ilusa vale
pääl, ehkki olime arvanisel, et see ilus tõde on,
sest ainult tõde võib olla ilus, ning saime aimu
hirmsast tõest. Kas ei olnud ilus see silmapilk, kus
tahtsime teada hirmsat tõtt, kus seisime valmilt
ja kindlalt pettumuste vastu.

Palju tööd on meil, kuni me sõnad ja teod saavad

ühiks lahutamatuks. Palju valu on meil olemise
nakkuste ja peitumiste teel plus saatuse loogid.

Palju rõõmu on meil, sest oleme noored ja tahame
jääda nooriks. Tulgu mis tuleb, alatult ei saa meie
muregi talitama.

Mida suurem meie valge isendi üle, seda vähem
tarvitame karta endi eest. Mida kõvem meie enese-
kriitika, seda sügavamalt võime kogeda ilma et
meie väärataks.

Fiasko.

S.P.

Eluta, ääretä tuisliiva kõrbe, —
tardunud sfinksina iidne nurgaar.
Asjata otsib silm viheraid uibe.
Tais hääletat tuska on rajata laar.

Ngau on uita oasita kõrbes,
nakkustusvaim skorpionina töö,
närides südames; hämarais värves
tulepäve pilte näen enese eel.

Kahju on kadunud tunnetest, mõtteist,

— süngistub pühadus õudsuse saaril.
Mööndunud, kihotund reaalsuse lätteil
vaamustav usk; hukkub ükskõiksus ekstaasi

see, mis word oli nii südamele kallis.
See, mis word kütkestas, vangistas meeli,
määrdund, uppunud argipäevsus' hallis.
Asjata helista katkenud neeli.

Suutunud liival vaid jätiste varjud,
kisavad varised... kontide mäed...

Alra.

S.P.

Kuis nii vaigistav valusale südamele
rataste müra.

Kuis nii tuimastugev hingele igatsvale
suu linna nära...

... Läbi segaste mälestuste tungib hingesse
veel sinisilmade sära

mis tõi kustumata unistusi meelisse
--- Ära! --- ära
kainud väikesed õnnelikused oleks,
naugilt aiamajasisse kostate
läbi suurlinna nära.

Mälestuse liblik.

Väike.

Hõbevalge hõljus õhus,
õrme õitel päikeserõhis,
Väike liblik.

Mälestus. Nartsissi penar - väike emal
Koolukatult silueti vori teerjal ...
Õule hõljub liblik.

Sätendasid hõbe helgil
Kilpe hulgas tiiru selgil -
Hõljus liblik.

Painutati sõlmiks valged näed

Hall- lillas puie värges ähmatusid näod...

Oul neerles liblik.

Silokin valge, süütu, kena

Kerge nagu taivasina,

Hõljus õhus.

Hõbeläinen hõljus õhus

Emal - hellas päinse kihis

Valge liblik.

7. II. 22.

D. Sümessoon.

Sonimine.

Milised päevad. Õhtul ei tunne midagi idraalse-
mat, kui panna roidund keha pikuti voodi, panna
raske pää, mille raskust tahaksin häälmeel teada, näojale
vajutada külmad sõrmed vastu palavat, valutavat
otsaesist ja ribeabile silmalauigile anda vabadus las-
kuda alla.

Süis - mida väsinum sa oled, seda vähem on sul loo-

tust uinuda.

Õudsed unenäod! ..

Seisan kõrtsi kõrval, nagu mingis keskpunktis, kust lähuvad välja radiaalselt lõpmatud teed. Seisan üksinda, mu ümber on sügishommiline hämarus, kõrtsist kostavad joomarite tallutused, ent ma ei mõista ühtegi teed valida ja jään seisma ahastuses, kuni ärkan.

II.

Viirvendused .. Põng lähel praegu minema ja jätab mind üksi süsma pimedusse.

Hommikul sageli väsinum kui öhtul, ärkan vara ning otsin usjata pimeduses arua avast, viikin kaitseta oma hirmsate mõtete ning ettemuutuste meelvalle all ning tõusen jälle lepitamatult eliseva päevaga.

Kui kõrge on elu mõtet leida helgeil päivil, kuid leidke teada ka pimedail öil, ent siis leiame vaid surmas mõtte. Kas ma ei ütleks Sulle, mu kõige armsam, too korõ, kui avasime üksteisele omad valid, et elul on sada hirmsamat nurka, kus meie ei ole käind ja võibolla ei saagi näina, sada verisimat, kohutavamat lehekülge mida meie pole lugend, niid võin Sulle seda tõendada, — ent Sind ei ole.

Ma Jumal, ma palusin Sult, et Sa mulle mitte
 põhkem päale ei paneks kui ma nanda suudan ja
 müüd ei jõua ma enam püsti näia; nagu Sa mind
 loond oled.

Kas sellest küllalt ei olnud, mis oli!

Harbasin ma künaagi, kui ma oma valu tööga võisin
 jagada? Miks on müüd ka see viimane — võimalus töö-
 tada võet. Oma rõõmuga võime alati teiste juure min-
 na, oma valuga peame üksi olema.

Päästke ma lämbun!

Kas teie ei näe alatust naeratavat? Kas teid ei halba
 need pilgud? Kas teie teate, mis teie olete teinud? Kas
 teie teate, mis teie olete tegemata jätnud?

Mis pärast tuleb kevade? 'Mõtlege mulle!' Miks te mi-
 nuga ei räägi? Te arvate, et ma teid ei tunne. Ma
 tunnen teid kõini, ainult teie ei tunne mind. Miks pärast
 te vahite ja midagi ei näe?

Arge minige ära. Mis pärast te mind üksi jätate?
 Mis pärast?

Elli Jaska.

Kui langens vihma raudseil teril alla.

1. Ning langeb valgust päikseteril alla
 kui olesk päästet taravära valla.

ja ruskiks muutvad kuuma kiveid põlled

• Ning kõik -

mil' antud õigus olla, - häbbub, langeb maha.
Ei jõua oota aega, mil tuleks vihma,
mil peitüks päike ääripilve taha.

2. Ning langeb kuuma päikeselil alla.

Kui oleks päästet taevaväe valla.

Ja hooguv liiv, - see tuskleb, matab ninni
kõik ümbruse.

Ohk sinab viirandade päike noolte külvin.

Ent pole naha chukestki põuapilve riba

mis katabs ereldavat päikest seisvat taevavõlvain.

3. Ning langens vihma raudsil teril alla

kui oleks päästet taevaväe valla

Sis nagu valus lõhkend mullapõu end avaks

ja ahnelt imeks märga tuhki'sse pinda

kui eluagne vang, kes suuril soomel

täis värsket kevadõhku taidab pinda

Selma Perre.

Ma ei tahaks muud, kui
et sinu hing alles jääks, ja
et sa selleks väljaarvaks,
milleks sul kalduvusi on.

Raske on öieti mõista tänapäeva noorte psühholoogiat. Ta ei ole süüsi nii lihtne ja läbipaistev, nagu ta vast mõnele näib. Üht loonitatakse sageli, sellest on viimasel ajal tüütuseni kõneld. — Meie noorsugu on aatavaene, on pääliskaudne. — Tõsi, meie noorsugu, lähimibund ajavaimust, kaldub enam materialismi, kui idealismi poole. Raske on sarnasel ülemineku ajajärgul, nagu seda on täielmääral praegune aeg, leida ja alalhoia midagi kestvat, väärtuslist, mil heidet kõrvale sarnased suurused, mida kumardand inimsugu aastasadu ja tuhandeid, mil suuremale hulgale tundub tühja kistanasõna religioon, mis on olnud nii kaua kunstnikude naudingute lähtekohaks ja millest ammudati vaimustust ja kõiki raskeisi võitvat kannatust. Nüüd on sellest, mille eest huljad oma elu jätnud, — jäänd vaid sissejuurdunud traditsioonid, mida hoitakse alal seni, kuni pole paremat leit. Kõigu Lääne-Euroopas ei ole midagi uut, mis vaimlist lendu kõrguste poole

tiivustaks, ent Jda on võime, et sinna poole vaadata ei julge. Ja see, mis inimhinge ulatab üle igapäevase ahmaste piire, heitleb avaldusvorme otsimise aegonias, sest kunst ja usk ei ole muud, kui vorm. Milliga on seletata meie kirjanduse produktiivne vaesus muuga, kui et sarnased usuta ajajärqud ei ole ajaloos väimliselt kunagi kõrgel seisnud.

Ning kõik need alaealised broshüürid ja journalid on täis „noor poete“ plagiaatsed imitatsiooni, kuna nad on sellens valja ant, et aidata kaasa noorte omapära arendamiseks.

Ah, et juba Saalomon nii oieti ütlenia pidi: Midagi uut ei ole päikese all! Ah seda olewiku arqipäevsust, silmapilgu traagilisust, mis iga sammuga pääl halvavalt vastu hirovitab!

Oleme poliitiliselt ja majandusliselt paremas seisukorras, kui seda olid meie elukäijad enne ilmasõda ja rahvuslikku iselennust. Meil ei tarvitse täiel määral üle elada sarnaseid katastroofe surve all, nagu seda oli sunnit põdema endine koolinoorsugu, mil ajajärqu süda tursus revolutsioonilikkneist püüdeist, rahvus poliitilisel alal. Kuid mil puudub ka see puhtvaimline aatiline joon, mis kolleegse noorsoo liikumise ja käärimis-

te kaunimaks küljeks ning mis oma sügava traagilikkusega on jätnud sügavad jäljed meie kultuurloosse ja kirjandusse. Praegu romantilise ilme on omandanud see ajajärk, mis keerleb nooruslikel tagaseinal meie geniaalsemate kirjude ümber, mil saarased noorte laulnud, nagu Gustav Suits, mitte üksi ei kirjutanud lühiselt, vaid kandis enese rinnas tuld.

Kui siis võimalus avanes ühes riiklise isesisovusega noorilegi avalikult esineda sellega, mis surdis organiseerima varem salaja, siis tekkisid lugematud õpilaste rühmitused eesikänt endisest surest hinge ihkest vabaduse ja isetegevuse järele.

Kuid, kus palju vabadust seal palju eksimist. Paljud noist ringest surid samal aastal, kui sündisid. Kõige peält jäid kiratsema kirjanduslikud rühmitused ja kahanenud paksud käsikirjalised kuukirjad; enam domineerivale seisukohale astus sport, sest vaimine töö on alati enam nõrge soovam ja jõudu nõudvam, kui füüsiline.

Vaadeldes praegust noorsoo tegevust nii kiiresti organiseerit õpilaskonnas, kui ka väljaspool seda, paneb imestama see päaliskaudsus ja loibus suurimate küsimuste kohta, ning kiindumine, pidusaulesse.

Meie põlvkond ei ole enam omame se kurbloomikus,

kannatus, mis elmisil aastakümneil noori hinge juba varakult tumestas. ••• kuid ühis rüüga on kadunud ka tõsidus ja kindel töö tahe. Tahetakse kõiki liig kergelt, rut- tu ja võimalikult väikse vaevaga kätte saada. Kannatus on see, mis kõige kiiremini täiusele viib, ning mõned idea- listid, leides praeguse seisukorra liig õnneliku olevat, unis- tavad uski juba kunstlikust survest...

Elades täbi ajalooliselt pörutavaid silmapilke ja sünd- musi, mil väärtuste ümberhindamine on olnud silmapil- gu töö, mil on tõusnud üle õo tundmatud suurused, mõis- tes kasvada õigeid kõrgemaid võtte, kättemängivaid ole- kordi, on jäänd noorilegi hinge mingi võime puue, kargemine. Hinnatakse sageli enise teeneid suuremaks, kui nad tõepoolest on. Sellens, et olla hää kõnleja või vabaleja on tarvis loogiliselt mõllama õppida, ei saa luuta- tada, kui ei vallata sügavate tunnete üle. Noorile puudub tööarmastus; kuid praegune nool õpetab pigemini tööõh- konna, kui armastama, kus õpilased on sunnit diploomi pärast õppima nii palju mitmesuguseid aineid, et ühegi nende põhjalinumins tundma õppimiseks aega üle ei jää. -

Praegune noorsoo liikumine, mis olla sihit inimese hin- ge püäle, et kasvutada noorist hingeliselt variatsiooni rikkaid, mitmekülgsaid inimesi, väärtlisi kodanikke, on laial

dasens ja ligi amerlikuris muutund ja ei vasta küllalt oma
ülesannetele = funktsioale kohale setuvad sageli sarnased
isikud, nende asja süü kõige vähem huvtab, ja kes hingeli-
selt mõnikord tehesinad, kui neid, kelle hinge nad „hari-
vad“. Kõige selle juures tuleb sageli sarnasid väiklusi ette, et
tahtmata küsimus tekib: mis sellist kõigest kuu on, kui
sa seal juures oma hingele katigi teed?

Tõsi, neil ei ole üht üldist aadet, ei rahvuslikku, ega
rahvusvahelist, mille teostamises peaksime otskoheselt juh-
tima omi jõude, mis meid lähendaks ja meie kõigi püü-
deid ühtlustaks. Võimalik, et oleks ei suuda hinnata, ega
ülesleida neid väärtusi ja aateid, mis käesoleval ajal on,
kui igatahes pole veel tänini õhust kinni küüt seda suurelt
ideid, mis oleks raudvõrk jõuks ja näitaks tuleviku sinisindus
punasest joonena teed, ning mille laha tuleks süs raven-
dada kogu see noorsoo liikumis-võrk, et ka siis ole
pilvete poole tõuseks ja paistaks suvalt siis päiksega kõr-
ve valgustades ja soojades.

Sees noorte juures nii võrratu palju puudusi, tek-
rib tahtmata küsimus, kas siis vanade juures peituvad
neid hääd, mida vajavad noored? Kuid praeguselt vanult
(mõllen täiskasvanuid parimast seltskonnast), on noortele
uskujaks õige vähe soovitada. Kõige idealistlikemad püüded,

Kõige kättesaamatamad kõrguse ihked asetsevad inuagi
noorte pinnas - ja seda peaksid vanad hinnata os-
kama, sest see on nii hästi rahvuslise tuleviku kui ka
inimsoo seisukohalt väga tähtis. Niipalju on ühel rahval
tulevikus, kui palju on selle rahva noorsoos idealismi
vaimu.

Noored, jäät üksi oma hingeliste sügavate tabichamis-
tega, mis elu tõsisema palega kokku puutumised esile
kutsumud, on sunnit oma isked käima.

Elame siis elarvamiste traditsioonide isamaal, mil
tänapäeva üle valitseb ühiskonna ebajumal materialism
anuvallitseja troonil, oleme seot ajapuuduse ja ainelise
sisukorraga värsist ning jätust. Puutume kokku kõiksugu
selliskonna kihtega, millistel on igalühel omad hviid,
ent millised on meie hviid?

Meie ei taha kumardada nende pabirist ebajumalaid,
kuid millised on siis meie jumalad? Kes näitaks õiget
teed? Kes ütleks mis sihis tuleks ehitada tänavaid?

Peame seda paratamata ise tegema, ja lõepoolist taha-
takse midagi teha, midagi on siiski, mis kokku tulema
sunnib, kuigi praegused organisatsioonid ei rahulda õpilasi.
Meie ülesanne on mid nõustusi kaita; mis ajajärk, mil
elame, meile pääle paneb. Elida enam arenend ühiskonna

liige, seda enam nõutakse temalt. Noored võtavad kergesti tuld kõigest, mis ilus ja väimustab, kui ainult oleks, kes juhtuks olei need jõude sest ülevoolavast energiast, mis noortel kindlasti peab olema, sest vastasel korral, kui noored juuba elust väsinud oleks, oleks see väärtähtsus.

Noorte hingis pätuvad tummad helid, millede äratuses pole liit õiget akordi, et nad siis valdavate helidena kostaksid läbi elu sinfonia.

29. XI. 22.

Selma Perro.

Inimene ja Idee

Nad seisid vastamisi: Inimene ja Idee. Kuid Inimise pää ähvardus lõhkeda tarkusest, ja ta ägas kõrgete aadete noorma all, mille teostamiseks tal polnud jõudu.

Flori oli ta neid otsinud, mässava noorushinge väimustuseks valgust, mil võix muu oli tundund häigutava sügisöona. Sageli oli ta nime nimetat noil võitluspäivil, palju oli ta imestust ja radeidust äratanud, kuid - palju oli ta ka kannatanud seltsimeil pettumuste silmapilvel. Siis tundis ta kuidas ta hingest pudenes lootusi xii toomelheid revadöil ... ning illusioonide häävinemine äratas vaid õudset vastukaja tühjas südames.

Ta oli olnud idealist, kuid naasaglasid olid muutnud teda karjuriisiks.

Õnnikoõ tuli ta enesele ette, kui oleks ta end kühjaks pää-
kind, ja isegi tema jumaldest Idee tumenes ja tundus vaid
üleliigse ristina. Õi lähendas igapäevsusele hakkas võluma
tada vesise silmabega naine, kes oli hakanud avarhuse
pärast armastama varjeristi ja nähes, et ta puuderbet,
pale melbis Inimesele, lausus: Sul ei pea olema teisi juma-
laid minu kõrvas.

Utles ja oli kindel oma võidu päale, kuigi tal polnud
midagi omanärvast, huvitavat, ning isegi juuksed olid laenat.
Ta arvoatles Inimest omas labasuses, oli ainult nätt ta järe-
le tarvis välja sirutada.

Ning siis pani Inimene Isole ette järgmise „resolüt-
siooni“. Sind ei ole mul enam tarvis, miks Sa piinad mind
oma olemisega, sest mä olen leidnud naise vesise silma-
bega ja hargiga löua otsas, ning mul on, mida ma kal-
lins pean. On lahkunud juovastushumalad ja naugenend rät-
tesaamatud püüded, on jäänd vaid üksainus igapäevsus ja
loidus reumatismina kontesse. Olen küllalt kaua alistund
sulle orjana, nüüd liiba mul jumaldada veidi seda saka-
pimlikku naist.

Kurvast vastas Idee ja tema hääl kumises nagu torni-
kellade kaja mägestikus:

— Punal, ma oleksin sind teind supermatiks ont

sa oled nii väiklane ja ei suuda valida suurvoimude osa: eluajal kannatada, et pärast surma igavesti elada. Sina oled öieti minu pärast olemas, ja mis on sinu väärtus minuta! Kui sinus avalduvad salapärased elijõud, kui sa täis noorustuld, usku ja jõudu elu tormad, siis olen mina see, kes sind nägemata taga nihutab; ja kui sa kõigest sellest pettunud, mis sind kaugelt vaadates väimustusega täitis, täis rübedaid kogemusi enda hinge üksilduse tagasi pöörab, ja midagi väärtuslist kehtvat, tõelist ja püramatut leida igatsed, siis olen mina see, kelle järel jäänud su suurem hing... kaua mõtles Inimene.

Ukida kauem ka mõttes, seda kurvemaks ka muutus. Sigi-pimedal ööl, kui elustasid mõtete määratu legendikku kollaste virmalisina meelestused, kui saadikud valude maalt, või lumedad, kui hauasti tõusnud kooljad, tuli Inimene juure veri punane ring. Uidini vapustatud kuulis inimene ka lugematu jalgade sammude kaja ja pala-
vat sõinat:

Mina olen möödapääsematu. Rumal, kes sa igat-
sed Ude järel ja otsid asketismis unustust. Mina olen
see, kes elu huivitavaks, tuhandedvärviliseks orgians muu-
tab. Mina olen kõikpärane ja kõikide asjade algpõhjus.
Kaua sosistas ka ja tema häääl kostis nagu viinait-

sida ahvatles viis Imatra sügavusest.

Sest ajast saadik ootsus Inimene vahutavalt joovastus-
lainis, ning tema elu ei olnud muud kui sõnaku ülistus-
laul elule, armastusele ja purasele vintle. Siis tuli liidmus.
Ja Inimene jättis endas jumalaga kõik mis talle võimaldas
maitsmisrõõmu ja otsis absoluutset — ...

Sõudis sirisele saarele käis sügavat lõpmatuse kohta,
kus peitusid saladused elupalgedest ja maailma ääretusest;
sinna ehitas ta templi oma suure Tõeale, absoluutsele iga-
vixule, kus tühjuse nägematuks käed joonistid olematuks
ornamente otsatusele.

S. K.

Mesikook sümbolina.

Tõlkorral oli meid väike valik seitskond koos, olid
nooblimad, paremad, ideaalsamad end kogund, oli osake perest,
kes teenis isandat, suurt ning vägevat, mägede lumikarjul
asuvat.

Ei me teind vära, ei tõubtsend ega naernud, ei mis avaldu-
nud noorustunne, millest sageli armastasime juttu teha.
Midaagi nagu manitses tõsidusele, midaagi nagu ümbrit-
ses uduna

Tõesti; mõllesin see on pere, kes teenib ühte isandat, suurt ja

tõrget. — Ent üdust see tõmbus noomale.

Pärast, mil söögilauas viibisime, oli kõik veel pühakummi nii erinev. Näis, nagu oleks kõik mõttes selle suurusega ühenduses olnud, mida teenisime. Mul isiklikult küll pühakummi tunnet polnud; end vabandasin end seega, et hiljuti perre olin liitunud ning tema traditsioone ja nendega kaasas käivateid seismisi läbiviimisi ei tundnud.

Et muud teha polnud, toitsin end hoolega. Pääle muu asusin mesikoogi kallale. Ent mesikoogil olid valged ja roosad viirud, ning mainit maitstes kalbusid mu palused mõtted saepuru ja sahariini peäle. Ja ningipärast arvasin koogi esinõmbel lauale sattunud olevat

Kõrraga tuli nagu uimastus mu peäle, unustasin koha ja aja. Udu oli mind vist kitsa raissa võtnud. Ja juhtus, et mesikook mu käest tagasi taldrinule kukkus.

Ma ei suutnud ta järele haarata, sest olin äärmiselt jõuetu. Ja seksamal ajal kuulsin oma suurens ohmatuseks ja üllatuses ühe hääle ütlevat: „kõik tunnevad sinu liigolemise ära, vaid sina tõrgud. Teia, Alina, see suur ja kõrge, kes asun mägede lumihargul, olen rahastunud mesikoogis, millel roosad ja valged viirud.”

Kõhe kadus mu silmi eest udu, muisse asus uuest jõud —

Kõik sõid mesikooki. Noa ja katoli abil eraldasid nad

meisoojast seitsmekandilise tüniku, mida äraslehtet müü-
det söid.

Nüüd mõistsin: ma olen seda pühitset leiba kätte julend
võtta; ma olen suursti eksinud ... Hää, et niigi läks, -
et karistuseta jäin - mõtlesin. Võtsin noa ja raskoli et
tiste eskujuul seitsmekandiliseid valmistada. Ent kõigest vae-
vast hoolimata said minu suutäied kuuekandilised.

Etteki tol õhtul keegi mu äpardust ei märkanud oli sel ome-
li suur tähendus minu kohta.

Edaspidi ei suutnud ma enam suurt isandat endisel agaru-
sel teenida. Mu jõud vähenes, kui olaksin Kalviisipojani
kui jõuvähenemise videlikku rasknud.

Folge S.P.

Lõpped Nietzsche autobiograafiast.

Minult ei nõua see mingit raskust, olla õige euroop-
lane, - kirjutas Nietzsche minu seas enesest, - sest juba
minu väimline üleolemine võimaldab mulle kaugele ula-
tava pilguga tungida üle rahvusliku perspektiivi. Tei-
sest küljest, mina, võib olla, olen rohkem sakslane, kui
seba on praegused sakslased, mina olen viimane antipo-
litiline sakslane.

Minu eesised on olnud Poola mõisnikud. Säält olen pä-

rind palju tõulisi instinkte, kes teab, kas val lõpuks ka
liberum veto? Reisi pääl oles pöörataise sageli minu kui
poolana poole ja muulused; kes mind lähemalt ei tunne,
peavad mind väga harva saaklaseks. — Süski, minu
ema Franziska oli eht Saksa naise tüüp, samuti nagu
minu isapoolt vanaema Erdmuta Krause.

Viimane oli suur Napoleoni austaja, võimalik et see ka
pojapojasse üle on läind. Saates kogu oma nooruse va-
nas hääs Weimaris mööda, liikus minu vanaema ka
Goethe ringkonnas ja esineb ka noore Goethe jäävaraa-
matus varju nime all. Minu isa sündis 1813, suri 1849.
Ta on eland ka mõni aeg Altenburgi lossis, kust ka nelja
printsessi kasvatajaks on olnud. Ta oli suur Prüü kurin-
ga Friedrich Vilhelm IV - da austaja; 1848 aasta sündmu-
sid kurvastasid teda väga. Oma nime kohta kirjutab
Nietzsche: — Minu, sündides samal päeval, kui mainit
monarkh, nimelt 15 oktoobril, sain Hohenzollerite järdi
nimeks Friedrich Vilhelm... Kogu mu lapsepõlve kestu-
sel olid minu sünnipäevad suurimains pidupäeviks. —
Minu kirjandusliste toodete hulgas on Zaratustral kõige
suurem tähtsus. Temaga tein ma inimesoole suurima
kingituse, kui seda tänini millegagi teind olen.
Kõlid mis pituvad siäl, võinud üle aastatuhandete...

See on kõige sügavam raamat, mis on sündinud kõige
salajamaist töö algust, põhjatu raau, kust iga allalaskuv
ämber kerkib ülese hääduse ja kulla koormaga. Siin
ei kõnle mitte prohvet, ait võim ja kuuluse himust,
ning keda nimetatakse ajaloo usupõhjendajaks. Peab
eideus oieti kuulama neid sõnu, mis tulevad Zaratustra
kuulilt, et mitte eksida nende sügavas lähenduses.

Kõige vaimsemad sõnad on, mis toovad loomi. Mõtted, mis
tulevad tasa nagu lüüsi, valitsevad ilma üle.

Siin ei kõnle mitte faraaktin, siin ei jultustada, ei nõuta
usku. Maailma lõpmata täiussest ja õnnede sügavusest
langeb kikk tilga järele, sõna, sõna järele; orn aeglus on
nende kõnede tempoos. Siin kuulajaks olla on võrdlama-
tu vara, mitte isalühel ei ole kõrvu Zaratustra jaoks.
Et midagi arusaada minu Zaratustras, on tarvis - võib
olla - olla samus tingimuses, kui mina - süsta üine ja -
laga kink pool ilma ja elu. -

Olguoi, et Zaratustra kuju ja suurim osa selle teose
põhjapanevatest ideedest olid tekkinud juba varem mõtteis
ja katkelisis väljenduses, võib lugeda Zaratustra sündi-
mise kohaks Sels Maria külanest Itaalias 1881

häärmise talve saatsin mööda väikse Rapallo lahe juures,
mitte väga kaugel Genuast. Minu tereis oli halb; talv oli

kulm ja haruldaselt vohmane, väine vöörastemaja, kus
arasin, oli olse nime kalbal, niel läinte roha mu ünd
sugas ja üdre vaga palju soovida jättis.

Selle päale vaatamata sündis sel kalbal ja nius halbus tin-
gimuisis minu Zaratustra.

Kommunikuti jalutasin vöörastemajast lõunastis väivat
ilusat teed mööda kuni ühe kõrgustikuni, kus määndade
all avanes mulle suurepärase vaade merde. Pärast lõu-
nat, nii sageli, kui mu terois lubas, käisin läbi kogu ran-
niku alates S.-Margaritast kuni Pootofononi. See maas-
tik, mida armastas ka Friedrich IV, on saanud minu sü-
damale lähedaks, armsaks. Kui ma 1886 jälle juhtumisi
neil rannikul viikisin, austas ta viimast korda oma
nõlaskäiguaga seda väikset, mahajäet kohta. Neil kahel
teel kõndides torkis minu ajudes terve esimene Zaratustr-
a, ja võigepäält sai mulle selgers Zaratustra ise, nagu
tüüp, pigemini laskus minu juure alla oma kättesua-
mata sügavusest.

Etlikke võitmata iluduse ja keelise täiuse üle valdab
Zaratustra, näitab ka „õine laul“ (Zar. 22). - Surmatu
igatsus, üksilõase kaektus ei kunagi armastada oma päine-
se isloomu pärast, olla pühendit valguse ja võimsuse
nullusele, ... - mida on kirjutanud Nietzsche Roomas
1883 a.

Süüel kõrvad üle sumiseva Piazza, väikeses toas, kust alla vaadates paistis tugev Room ja kuulbus tumedalt igavese linna müha, omas nähtava viisu see sügav üksilduse laul, õine laul, täis kirjeldamata kurbuse meloodiat, mille sarnast ma ei ole leidnud.

Õ: valjumini jutustavad kõik voolavad allikad, ja minu süda on voolav allik.

Õ: need ärkavad kõik armastajate laulud, ja minu hing on armastaja laul.

Midaagi kutsutamata, jäänud, valusad on minus, mis voolab igatses.

Minna olen valgus; ah, kui ma oleksin õ!

Kuid alles seisabki minu üksildus et ma pean olema valgus.

Õ: Need arvavad kõik armastajate laulud, ja mu hing on armastaja laul.

Ringi ajalugu.

15 nov. 1919 oli ringi asutamiskoosolek.

„Õlde sarnase ringi poolt, mis õpetajatega seltis töötamisel võimaldaks lähema vahetorra loomise õpetajate ja õpilaste vahel ning annaks õpilasel võimaluse omandada vilumuse üldiselti töös. Ringi kuuluvad viimaste klasside

õpilased ja koolis töötavad kooliõpetajad, väimased
hääleõigusega liikmetena. Ringi liikmeteks osustati ligesid
nõuki VII ja VIII kl. õpilasi, kes enese mittesovõtmist ringist
eriti teada pole annud." 8)

Pea töötati põhikiri välja ja võeti vastu. Osustati ringi
ajakirja välja anda, mis aga kustamata jäi. Samuti jäi
mõte - spordi septsiooni asutada - läbiviimata.

Peeti referaad- ja vaielduskooresõnuid. Korratõuti ka ühine
kohvikoht. Ringil oli liikmeid 49.

Järgmisel aastal (1920/21) oli ringi tegevus algul ära
kõrvald poole jäi liikmete passiivseuse mõjul loikus. Peeti
seda koosolekuid; olid referaadid mitmekesistel teemidel.
Ajakirja, väikirjalist, anti välja vaid üks number.

Töötati ringi kodunõud välja:

E. K. Liiduga olid opositsioonis, kuna selle tegevust
vaid „sõnade“ tegevuses liiti olevat.

Kolmandal tegevuse aastal (1921/22) kippus ring hin-
ge heitma. Ringi juhatus (VIII kl. õp.) ei nutsunud nõuete-
kut nõuku, ei võimaldand juuretulnud liikmetele VII klas-
sist tegelikku ringi astumist, ehkki VIII kl. seda nõudis.
Võimaks liges VIII kl. ringi väljasurumaks, kuna ta mainitu
järgi otskohest tarvet ei tunnud, sest umbes 50% VIII kl.

8) Protokoll № 1.

õpilaste tegutses T. K. Siibus. Kuid õpetajate ohutusal ja algatuse kutsuti 1 märts. 1922 pääkoosolek konna. Põhikirja III kl. juurdulijale tutvustamisel kihti üksikute puu-
te juures parandusi.

elluusias muudeti põhimõtteline kiirumus, - et ringi liikmeks kuulub iga õpilane jõudes III kl. kui ta mitte epiki ei raskdu, - nii, et ringi liikmeks võib astuda iga VII ja VIII klassi õpilane. Ringi tegevus läks pika puhkeaja järele endises roopais ebas. Uuus näitus oli, et õpilaste referaadid ant õpetajate oma täitsid. Õpilaste omi oli vaid paar, kuna elmisel aastail ühtki õpetaja enna ei leidnud. Nimetamisväärt on Aso Reinvaldi mälestamisõhtu 11-mal märtsil, kus pääle nahi nõne dramaatsioon, muusikalised ettekanded ja ühine laul uskavas olid.

Neijandal tegevusaasta algul (1922/23) muudeti ringi nimetus „kirjandus-teaduslikkus ringiks.“ Ringi võivad astuda kolme vanema klassi õpilased.

Ringi tegevus jätkub endises sihis. Pääle muu otsustati ringi ajakirja väljaanda ja antati lugemisklaud. Ringi rohkearvulisel liikmete kogul näib hoogu olevat ja ringi tegevus töötab jõuline olla.